

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра французької філології

Силабус навчальної дисципліни

ОСНОВИ ТЕОРІЇ МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Французька мова і література, англійська мова»

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно),
перша – французька

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “29” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи теорії мовної комунікації
Викладач (-і)	Бігун Ольга Альбертівна Білас Андрій Андрійович
Контактний телефон викладача	0978047009 0957040089
Е-mail викладача	bilas.andriy@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний / Заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	щовівторка, о 15.00 год., ауд. 821 або на платформі zoom за лінком: https://zoom.us/j/2723886639?pwd=RIprQ0xicIFvcnZabUjBd3doWmh2dz09
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є знайомство студентів із засадничими етапами і особливостями розвитку мовної комунікації як галузі наукового знання в умовах сучасної глобалізації. Лекційна тематика базується на принципових положеннях мовної комунікації, лінгвістики, психології, культурології і має науково-пізнавальне спрямування. Практичні заняття закріплюють набуті на лекціях і під час самостійної підготовки знання з курсу, формують у студентів систему поглядів щодо комунікації, предмету та методології досліджень теорії комунікації, визначення основних понять теорії комунікації, рівнів та видів комунікацій, прикладних моделей комунікації.</p> <p>Курс завершується заліком, викладається французькою мовою.</p> <p>Ключові терміни: Базові поняття про теорію комунікації. Комунікація як знакова діяльність. Процес перекладу. Мова як засіб спілкування. Мова, мовлення і мислення. Форми комунікації. Комунікація та її типи. Моделі комунікація. Вербальні й невербальні засоби. Структура й основні елементи комунікації. Теорія комунікативного акту. Прагматичні та гендерні аспекти комунікації. Експліцитна та імпліцитна інформація у дискурсі. Теорія дискурсу.</p> <p><u>Методи навчання:</u> Інтерактивні практичні заняття, презентації, групова робота, індивідуальна робота, самостійна робота.</p> <p>Методи контролю: Тестування, письмова робота, письмовий фідбек до завдань, виконання індивідуальних завдань.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувача вищої освіти системно-наукового розуміння теоретичних засад комунікації; формування у студентів системи сучасних прагмалінгвістичних знань про структуру, закономірності та найважливіші аспекти мовної (в тому числі міжкультурної) комунікації, вмінь використовувати набуті знання у практиці іншомовного спілкування, перекладу й у науковому аналізі мовленнєвої взаємодії.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни є забезпечення студентів знанням теоретичних основ теорії комунікації; ознайомлення з основними положеннями теорії мовної комунікації, структурою комунікативного акту, категоріями теорії дискурсу; формування знань про комунікативні стратегії, прагматичні та гендерні аспекти комунікації; формування системи знань і розвиток навичок аналізу різних типів, моделей і форм спілкування; уміння використовувати набуті знання у практиці франкомовного спілкування; вироблення практичних навичок і вмінь кооперативного (в тому числі</p>	

іншомовного) спілкування під час дискусій, ділових розмов, переговорів тощо з метою досягнення високого рівня етики комунікації, культури мовлення загалом та запланованого прагматичного результату; навчання наукового і практичного аналізу комунікативних ситуацій, мовленнєвої взаємодії.

4. Програмні компетентності

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності:

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, теорію та історію, функції, рівні.

ФК 4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди французької мови, описувати соціолінгвальну ситуацію, використовувати знання культури, історії і традицій народів мов, які вивчаються;

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати французьку та українську мови у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань з комунікативної взаємодії.

ФК 13. Здатність до організації ділової комунікації. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення..

5. Програмні результати навчання

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та французькою і англійською мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 11. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та французькою і англійською мовами.

ПРН 14. Використовувати французьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів французькою мовою. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		20 год.	
практичні заняття		10 год.	
самостійна робота		60 год.	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність 035 Філологія	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7-й	Спеціалізація 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька	4-й	вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	Лекції	Практичне заняття	Самостійна робота
Тема 1. Комунікація як знакова діяльність. Функції комунікації.	2	-	6
Тема 2. Мова як засіб спілкування. Мова людини як засіб комунікації. Закони комунікації.	2	2	6
Тема 3. Мова, мовлення і мислення. Мова і комунікація	2	-	6
Тема 4. Комунікація та її типи. Форми комунікації.	2	2	6
Тема 5. Комунікація: моделі. Вербальні й невербальні засоби	2	-	6
Тема 6. Структура й основні елементи комунікації. Комунікація та її складові	2	-	6
Тема 7. Теорія комунікативного акту	2	-	6
Тема 8. Прагматичні та гендерні аспекти комунікації	2	2	6
Тема 9. Теорія дискурсу. Особливості контексту Інформація у дискурсі. Експліцитна та імпліцитна інформація у дискурсі	2	-	6
Тема 10. Реалізація синтезу мовленнєвих навичок різних видів у навчальній, науковій, професійній комунікації. Прикладні моделі комунікацій у вітчизняній та європейській соціології (З. Фрейд, Ж.К. Леві- Стросс, М. Фуко та ін.) Реалізація синтезу мовленнєвих навичок різних видів у навчальній, науковій, професійній комунікації.	2	2	6
Загалом	20	10	60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. По закінченні курсу студенти отримують залік на підставі оцінок, отриманих на практичних заняттях. Система контролю знань студентів здійснюється через: поточний контроль – (1) усне опитування на практичних заняттях, (2) тестові завдання, які мають на меті перевірити рівень теоретичних знань з курсу та практичних навичок володіння студентами основ перекладу; підсумковий		

	контроль – підсумкова контрольна робота: тестові завдання, які охоплюють матеріал курсу.
Вимоги до письмової роботи	<p>Підсумкова контрольна робота – тестові завдання, які охоплюють матеріал змістового модуля.</p> <p>Тест складається з 25 завдань формату «множинний вибір», виконання яких демонструє рівень теоретичних знань та сформованості у студентів соціокультурної та соціолінгвістичної компетенції. Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал. виправлений з неправильної на правильну – 0,5 бала. Нерозбірливо написана, невірна відповідь, її відсутність – 0 балів.</p> <p>Перелік питань, які виносяться на підсумкову контрольну роботу:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 1. La nature de la communication. 2. Les fonctions de la communication. 3. Les lois de la communication. 4. La langue humaine d’homme comme moyen de communication. 5. La langue comme système de signes. 6. L’histoire de création de l’écriture. 7. Les composantes élémentaires de la communication. 8. Les moyens de communication. 9. Le code. 10. Les canaux de communication. 11. Le bruit communicatif. 12. Les composantes verbales et non verbales. 13. Le contexte. 14. La situation. 15. La rétroaction. 16. Les modèles de communication. 17. Les formes de communication. 18. La langue et le langage. 19. Le langage et la pensée. 20. L’essence de l’acte de communication. 21. Les aspects pragmatiques de la communication. 22. La femme et l’homme dans la communication. 23. Les intentions. 24. Les stratégies. 25. Les composantes de l’acte de communication concernant les communicants. 26. La communication comme activité. 27. Les types de communication verbale. 28. L’essence du discours. 29. L’information explicite dans le discours. 30. L’information implicite dans le discours. 31. Le discours, le texte et le genre. 32. Les types du discours. 33. Les fonctions de la langue.
Практичні заняття	Усне опитування та дискусія з питань практичного заняття реалізує поточний облік успішності студентів на основі чотирибальної шкали оцінок за виконання того чи іншого виду завдання з перекладу.

	Лабораторні роботи перевіряються на повноту і адекватність перекладу. Тестові завдання формату «множинний вибір», які мають на меті перевірити рівень теоретичних знань з теми практичного заняття.
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік Форм здачі: комбінована

7. Політика навчальної дисципліни

Курс читається французькою та українською мовами.

Максимальна сума балів, яка присвоюється студентові/студентці за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань (70) та підсумкового контролю (30).

При виставленні заліку (максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані під час аудиторних занять, при виконанні індивідуальних письмових завдань, а також бали за тематичні контрольні роботи. Не допускається користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, а також списування та плагіат при виконанні письмових завдань. Студенти мають право відпрацювати пропущені практичні заняття у письмовій формі.

Студенти, котрі навчаються за **індивідуальним** графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим виконанням трьох письмових завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf>.

Порядок перезарахування результатів **неформальної** освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udeму, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>.

Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти залік за відомістю № 2.

На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні індивідуальних письмових робіт.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати фідбек щодо якості викладання дисципліни <https://forms.gle/tNVZEkRtJ6sQyAAR9>.

Дотримання **академічної доброчесності** засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за покликанням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за покликанням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>.

8. Рекомендована література

1. Бацевич Ф. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
2. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація: навчальний посібник. К.: ВЦ «Академія», 2012. 288 с.
3. Почепцов Г. Теорія комунікації: навч. посібник. К.: Спілка рекламистів України, 1996. 175 с.
4. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.
5. Серажим К. С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія архітектоніка, варіативність: монографія. К.: Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2002. 392 с.
6. Bull A., Loinard S. & Sulmona M.-M. Communication interculturelle: [Source électronique]. Paris: Université Dauphine, 2005. URL: http://mba-rh.dauphine.fr/fileadmin/mediatheque/site/mba_rh/pdf/Travaux_anciens/MEMOIRE-GROUPE4-communication-interculturelle.pdf
7. Byram M. Teaching and assessing intercultural communicative competence. Clevedon : Multilingual Matters LTD, 1997. 121 p.
8. Pratique traductologique et interculturelité. La Francophonie 7. Vol. 2. 2007. Universitatea Spiru Haret. 87 p.

Викладач: Андрій Білас, доцент кафедри французької філології